

**UCHWAŁA NR L/456/2022
RADY MIEJSKIEJ NOWOGRODU BOBRZAŃSKIEGO**

z dnia 23 marca 2022 r.

**w sprawie uchwalenia gminnego programu profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych
i przeciwdziałania narkomanii w gminie Nowogród Bobrzański na lata 2022-2025**

Na podstawie art. 4¹ ust. 2, 2a i 5 ustawy z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (t.j. Dz. U. z 2021 r. poz. 1119 i 2469 oraz z 2022 r. poz. 24 i 218) oraz art. 10 ust. 2 i 2a ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii (Dz. U. z 2020 r. poz. 2050 oraz z 2021 r. poz. 2469) w związku z art. 21 ustawy z dnia 17 grudnia 2021 r. o zmianie ustawy o zdrowiu publicznym oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. z 2021 r. poz. 2469) uchwala się, co następuje:

§ 1. Uchwala się gminny program profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych i przeciwdziałania narkomanii w gminie Nowogród Bobrzański na lata 2022-2025 stanowiący załącznik do niniejszej uchwały.

§ 2. Traci moc uchwała nr XLVII/428/2021 z dnia 22 grudnia 2021 r. w sprawie przyjęcia gminnego programu profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych i przeciwdziałania narkomanii w gminie Nowogród Bobrzański na 2022 rok.

§ 3. Wykonanie uchwały powierza się Burmistrzowi Nowogrodu Bobrzańskiego.

§ 4. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Przewodniczący Rady
Miejskiej

Tomasz Sawicki

Gminny program profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych i przeciwdziałania narkomanii w gminie Nowogród Bobrzański na lata 2022-2025

I. Wstęp

Gminny program profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych oraz przeciwdziałania narkomanii zwany dalej programem kontynuuje realizację sprawdzonych w poprzednich latach działań, ale podejmuje również nowe przedsięwzięcia, które mają zwiększyć ich skuteczność. Gminny program profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych oraz przeciwdziałania narkomanii reguluje prowadzenie działań związanych z profilaktyką i rozwiązywaniem problemów alkoholowych i narkomanii oraz pomocy osobom uzależnionym i zagrożonym uzależnieniem alkoholowym, narkomanią, środkami psychoaktywnymi oraz uzależnieniami behawioralnymi, a także oraz ich rodzinom, a przede wszystkim na profilaktyce adresowanej do różnych grup wiekowych, a zwłaszcza dzieci i młodzieży.

Program ma na celu tworzenie spójnego systemu działań profilaktyki zmierzającej do zapobiegania powstawaniu nowych problemów alkoholowych oraz rozwiązywania problemów związanych z używaniem substancji psychoaktywnych, uzależnieniami behawioralnymi i innymi zachowaniami ryzykownymi. Problem uzależnienia od alkoholizmu i narkomanii, niesie za sobą poważne zagrożenia dla zdrowia publicznego. Problemy społeczne wywołane przez nadużywanie alkoholu mają znaczenie szczególne z uwagi na ich rozmiar, złożoność, koszty społeczne i ekonomiczne. Negatywne skutki związane z używaniem alkoholu, narkotyków, substancji psychoaktywnych są powszechnie znane i można je zaobserwować w wielu obszarach życia społecznego takich jak: przemoc w rodzinie, destrukcyjny wpływ na wychowanie dzieci, rozbięcie rodzin, zaburzenia stosunków międzyludzkich, przestępczość, wypadki komunikacyjne.

Narkomania i alkoholizm są jedną z przyczyn złego stanu zdrowia fizycznego i psychicznego, odrzucenia przez rodzinę, braku stałych środków utrzymania, bezdomności. Pomagać to nie tylko minimalizować skutki alkoholizmu i narkomanii to przede wszystkim zapobiegać poprzez prowadzenie działań profilaktyczno – edukacyjnych, wskazywanie alternatywnego sposobu spędzania czasu wolnego, radzenia sobie z sytuacjami trudnymi, konfliktami.

Zdrowie społeczeństwa jest uzależnione od wielu czynników; najważniejsze z nich to postawy i zachowania składające się na szeroko pojmowany styl życia. Indywidualnie podejmowane wybory dotyczące czy to sposobu odżywiania, aktywności fizycznej, czy też nadużywania alkoholu, narkotyków, środków psychoaktywnych, papierosów wpływają na kondycję zdrowotną całego społeczeństwa.

Program w sposób kompleksowy podejmuje problemy dotyczące uzależnień od napojów alkoholowych, narkotyków, NSP oraz przemocy związanej z uzależnieniem, opracowano go zgodnie z Narodowym Programem Zdrowia na lata 2021–2025 oraz na podstawie rekomendacji KCPU do realizowania i finansowanych gminnych programów profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych na 2022 rok.

Program określa zakres i formę realizacji zadań wynikających z ww. przepisów. Jego nadrzędnym celem jest tworzenie spójnego systemu działań profilaktycznych zmierzających do zapobiegania powstawaniu nowych problemów oraz zmniejszenie rozmiarów problemów, które aktualnie występują. Działania podejmowane w ramach niniejszego Programu mają na celu zmniejszenie różnorodnych problemów powodowanych przez alkohol i inne uzależnienia w całej społeczności lokalnej, a nie tylko w grupie podwyższonego ryzyka.

Program na lata 2022-2025 zawiera zadania, które będą realizowane z uwzględnieniem aktualnych potrzeb lokalnych oraz wykorzystaniem istniejących zasobów służących rozwiązywaniu problemów wynikających z uzależnień.

II. PODSTAWY PRAWNE.

Obowiązek uchwalania niniejszego programu bezpośrednio wynika z art. 4¹ ust. 1 ustawy z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (t.j. Dz.U. 2021 poz. 1119). W realizacji zadań zawartych w programie szczególne zastosowanie mają następujące akty prawne:

- 1) ustawa z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (t.j. Dz.U. z 2021 r. poz. 1119);
- 2) ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii (t.j. Dz. U. 2020 poz. 2050);
- 3) ustawa z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie (t.j. Dz.U. z 2020 r. poz. 1057);
- 4) ustawa z dnia 11 września 2015 r. o zdrowiu publicznym (t.j. Dz.U. z 2021 r. poz. 1956);
- 5) ustawa z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (t.j. Dz.U. z 2021 r. poz. 1372);
- 6) ustawa z dnia 20 maja 2021 r. o zmianie ustawy o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych oraz niektórych innych ustaw (t.j. Dz.U. z 2021r. poz. 1292);
- 7) ustawa z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (t.j. Dz.U. z 2020 r. poz. 1876);
- 8) ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (tj. Dz.U. z 2021 poz. 1249);
- 9) ustawa z dnia 19 sierpnia 1994 r. o ochronie zdrowia psychicznego (t.j. Dz.U. z 2020 r. poz. 685);
- 10) konwencja o prawach osób niepełnosprawnych.

PROGRAMY KRAJOWE: Narodowy Program Zdrowia na lata 2021-2025.

PROGRAM WOJEWÓDZKI: Wojewódzki program profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych.

PROGRAMY GMINNE:

- 1) Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie dla Gminy Nowogród Bobrzański na lata 2022-2026 – uchwała Rady Miasta Nowogród Bobrzański nr XLVII/427/2021 z dnia 22 grudnia 2021r.;
- 2) Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych w Gminie Nowogród Bobrzański na lata 2015-2022 uchwała Rady Miasta Nowogród Bobrzański nr XVI/64/2015 z dnia 8 października 2015r

Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania z Problemów Alkoholowych oraz przeciwdziałania narkomanii stanowi część strategii rozwiązywania problemów społecznych.

DIAGNOZA

Diagnoza zrealizowana w listopadzie 2021r. przez Oficynę Profilaktyczną w Krakowie, pokazała skalę problemów uzależnień na terenie gminy Nowogród Bobrzański, a jej wyniki były wykorzystane przy opracowaniu programu na 2022 rok. Zakres diagnozy odnosił się do zidentyfikowania następujących kwestii:

- zidentyfikowania problemów uzależnień wśród różnych grup (dzieci, młodzieży, dorosłych mieszkańców),
- zidentyfikowania przyczyn lub czynników wywołujących sytuacje problemowe,
- określenia skali oraz zakresu problemów uzależnień,
- zidentyfikowania skutków występujących problemów,
- pokazania rozwiązań mających na celu wyjaśnienie sytuacji problemowej lub złagodzenie jej skutków.

Istotą badania było poznanie opinii oraz postaw względem wybranych problemów społecznych: problemu alkoholowego, nikotynowego, narkotykowego oraz przemocy domowej i rówieśniczej.

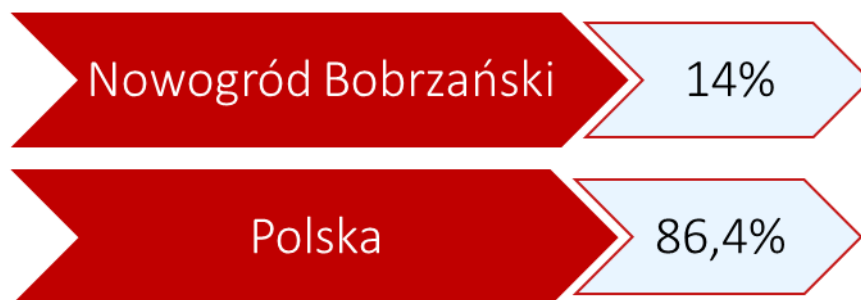
W tym celu zdecydowano się na przeprowadzenie czterech komplementarnych badań, zrealizowanych wśród trzech grup społecznych: dorosłych mieszkańców gminy, uczniów oraz pracowników instytucji samorządowych i prywatnych przedsiębiorstw na terenie gminy .

W badaniu łącznie wzięło udział 268 osób w tym: 103 osób dorosłych, 100 uczniów i 65 pracowników instytucji.

Problemy związane z używaniem alkoholu, występują zarówno w obszarze zdrowia fizycznego, jak i psychicznego. Negatywne konsekwencje dotyczą nie tylko osoby uzależnione, ale także ich rodziny i osoby

w środowisku lokalnym. Oprócz tego, że alkoholizm często jest przyczyną przemocy domowej, powoduje wiele szkód społecznych, takich jak zakłócanie porządku publicznego, przemoc, ubóstwo czy bezrobocie, wypadki komunikacyjne, problemy opiekuńczo-wychowawcze. Na podstawie diagnozy przeprowadzonej wśród 100 uczniów można stwierdzić, że sytuacja w gminie Nowogród Bobrzański, dotycząca spożywania alkoholu, przedstawia się następująco – po alkohol kiedykolwiek w życiu sięgnęło 14% młodych mieszkańców gminy. Porównując te dane do wyników ogólnopolskich możemy zauważyć pozytywną tendencję – w gminie alkohol pił znacznie mniejszy odsetek uczniów, niż ma to miejsce w całej Polsce. Z badań ESPAD wynika bowiem, że alkohol piło 86,4% uczniów – różnica wynosi więc aż 72,4 pp.

Rysunek. Spożycie alkoholu przez uczniów kiedykolwiek w życiu – porównanie wyników badań ogólnopolskich do wyników badań lokalnych

Źródło: opracowanie z Diagnozy na podstawie raportu „Używanie narkotyków i alkoholu przez młodzież szkolną. Raport z ogólnopolskich badań ankietowych zrealizowanych w 2019 roku” oraz „Diagnozy problemów społecznych na terenie Gminy Nowogród Bobrzański” z 2021 roku

Przeprowadzono pogłębioną analizę wśród 14 uczniów, którzy zadeklarowali spożycie alkoholu. Na podstawie uzyskanych wyników można stwierdzić, że:

Skala spożywania alkoholu

1. Uzyskane w procesie badawczym odpowiedzi uczniów, ze szkół znajdujących się na terenie gminy Nowogród Bobrzański pokazują, że po alkohol kiedykolwiek w życiu sięgnęło 14% respondentów.

2. Z przeprowadzonego badania dowiadujemy się również, że jednokrotne próby spożycia alkoholu ma za sobą 8% uczniów, natomiast 6% sięgnęło po niego więcej niż raz.

Wiek inicjacji alkoholowej

1. Z przeprowadzonego badania wyłania się obraz wczesnej inicjacji alkoholowej. 33% ankietowanych przyznało, że sięgnęło po alkohol przed ukończeniem 10 roku życia (*spośród osób deklarujących spożywanie alkoholu*).

2. Pozostali uczniowie pierwszy raz spożyli alkohol w wieku 10-13 lat (6 osób, tj. 50%), oraz 14-16 lat – 2 osoby (tj. 17%) (*spośród osób deklaruujących spożywanie alkoholu*).

Rodzaj spożywanego alkoholu

1. Najpopularniejszym wśród uczniów rodzajem spożywanego alkoholu okazało się piwo – sięgnęła po nie zdecydowana większość badanych (85% *spośród tych, którzy spożywali alkohol*).

2. Na drugim miejscu pod względem rozpowszechnienia znalazł się szampan (54%), natomiast na trzecim wódka (31%).

Okoliczności spożywania alkoholu

Przeprowadzone badanie pozwoliło zweryfikować również okoliczności otrzymania/zdobycia alkoholu przez uczniów. Z deklaracji ankietowanych wynika, że znaczna część młodych mieszkańców miała kontakt z alkoholem, ponieważ została nim poczęstowana (54% *spośród tych, którzy spożywali alkohol*), z kolei 31% badanych dostało go na spróbowanie od rodziców.

Dostępność napojów alkoholowych

1. Analizując odpowiedzi uczniów z gminy Nowogród Bobrzański można stwierdzić, że alkohol jest łatwo dostępny dla respondentów – co piąty z nich przyznał bowiem, że nie miałby trudności w zdobyciu go na terenie swojej miejscowości (21%).

2. Aż 66% badanych nie posiada wiedzy na temat dostępności alkoholu na terenie gminy.

Biorąc pod uwagę powyższe podsumowanie wyników badań można stwierdzić, że problem spożywania alkoholu jest wśród uczniów gminy widoczny i wymaga w dalszym ciągu prowadzenia działań profilaktycznych. Należy zauważyć, że odsetek uczniów pijących alkohol kiedykolwiek w życiu w gminie Nowogród Bobrzański jest znacznie niższy, niż odsetek uczniów w całej Polsce, czyli prowadzone działania profilaktyczne są skuteczne. Kolejny obszar analizowany w diagnozie dotyczył palenia papierosów wśród uczniów. Z deklaracji respondentów wynika, że kontakt z nimi miało 6% ankietowanych, w tym 1% sięgnął po nie jednokrotnie, 3% paliło papierosy kilka razy, a kolejne 2% zadeklarowało palenie papierosów wiele razy. Papierosy kiedykolwiek w życiu paliło 6% ankietowanych. W skali ogólnopolskiej wyniki badań pokazały natomiast, że papierosy paliło 57,7% młodzieży. Różnica między wynikami badań ogólnopolskich, a wynikami badań lokalnych wynosi więc aż 51,7 pp.

W porównaniu do uczniów w całej Polsce, uczniowie w gminie Nowogród Bobrzański rzadziej sięgają po wyroby nikotynowe.

Skala palenia papierosów

Na podstawie zebranych danych możemy zauważyć, że kontakt z papierosami miało 6% uczniów z gminy Nowogród Bobrzański.

Skala palenia e-papierosów

1. Elektroniczne papierosy są wśród uczniów z gminy Nowogród Bobrzański porównywalnie rozpowszechnione, jak te tradycyjne. Po e-papierosy sięgnęło 7% uczniów, a więc różnica wynosi 1 pp.

2. Wśród uczniów, którzy sięgnęli po e-papierosy, większość paliła je kilka razy lub jednokrotnie (po 3%).

Opinia na temat szkodliwości papierosów i e-papierosów

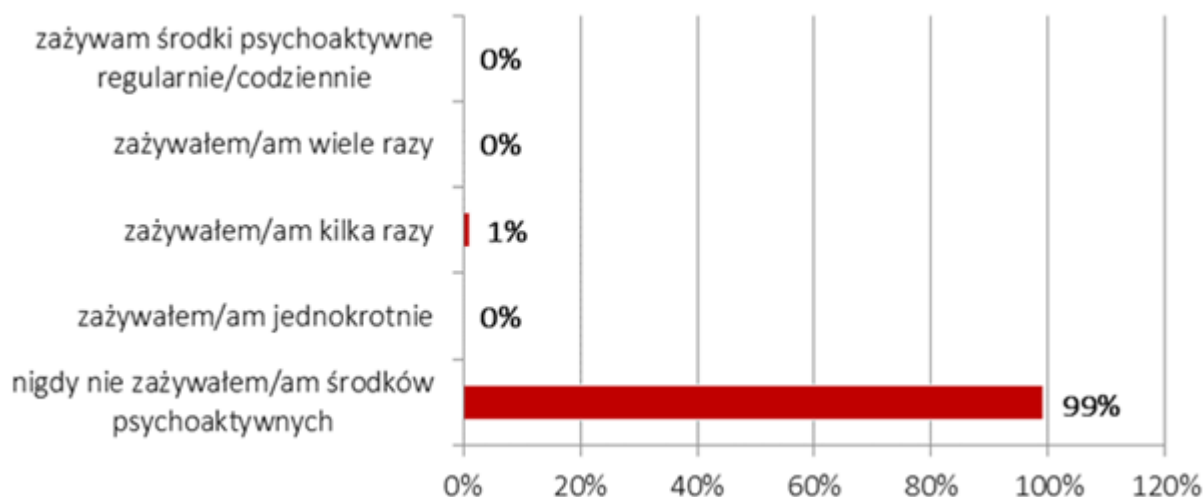
1. Odpowiedzi uczniów ze szkół na terenie gminy Nowogród Bobrzański dotyczące szkodliwości papierosów i e-papierosów pozwoliły na wniosek, że co czwarty młody mieszkaniec nie ma świadomości lub wiedzy na temat szkodliwości e-papierosów dla zdrowia (25%).

2. Z deklaracji badanych wynika, że papierosy tradycyjne są w opinii uczniów bardziej szkodliwe niż e-papierosy. Nie ma świadomości lub wiedzy na temat ich szkodliwości dla zdrowia 12% ankietowanych.

Dostępność papierosów i e-papierosów

Papierosy tradycyjne są łatwiej dostępne dla respondentów niż e-papierosy. Blisko co czwarty uczeń przyznał bowiem, że nie miałby trudności w zdobyciu ich na terenie swojej miejscowości (23%). Biorąc pod uwagę powyższe podsumowanie wyników badań możemy stwierdzić, że problem palenia papierosów jest wśród uczniów z gminy Nowogród Bobrzański zauważalny. Niepokojące rozmiary przybiera przede wszystkim problem palenia papierosów tradycyjnych, do których dostęp dla znacznej części respondentów jest łatwy. Przy projektowaniu działań profilaktycznych należy mieć na uwadze przede wszystkim brak świadomości znacznej części uczniów na temat szkodliwości e-papierosów oraz ich łatwą dostępność.

Następny z analizowanych w diagnozie obszarów dotyczył zażywania narkotyków, dopalaczy i innych środków psychoaktywnych. W celu dogłębnej analizy tego problemu respondentom zadano pytanie o to, ile razy w życiu zdarzyło im się zażywać wymienione substancje.

Według powyższego wykresu po substancje psychoaktywne sięgnął tylko 1 badany uczeń. Zażywał on amfetaminę 1-2 razy, mając wtedy 10-13 lat.

Skala zażywania narkotyków lub dopalaczy

Obraz jaki wyłania się z badania to niewielki odsetek uczniów mających kontakt z narkotykami, dopalaczami lub innymi środkami psychoaktywnymi. Sięgnął po nie 1% badanych.

Dostępność środków psychoaktywnych

W kwestii dostępności narkotyków i dopalaczy w środowisku lokalnym uczniów, wyniki kształtują się na następującym poziomie: 5% uznaje narkotyki, a 2% dopalacze za łatwo dostępne w swojej miejscowości.

Opinia na temat substancji psychoaktywnych

1. Większość uczniów ma świadomość na temat szkodliwości narkotyków i dopalaczy dla zdrowia, natomiast nie zdaje sobie z tego sprawy lub nie posiada wiedzy 11% uczniów w przypadku narkotyków i 14% odnośnie dopalaczy.

2. W kwestii negatywnych konsekwencji mogących towarzyszyć stosowaniu substancji psychoaktywnych, ankietowani uczniowie najczęściej wskazywali na uzależnienia (74%) oraz zaburzenie zdrowia fizycznego i psychicznego (73%).

3. W przypadku doświadczenia problemu związanego z alkoholem, narkotykami lub dopalaczami, uczniowie zwróciliby się o pomoc przede wszystkim do rodziców/opiekunów (72%).

Analiza wyników badania, które zostało przeprowadzone pod kątem stosowania środków psychoaktywnych pozwala na stwierdzenie, że problem ten wśród młodzieży nie występuje, gdyż: tylko 1 osoba miała kontakt z narkotykami oraz dopalaczami. Pozytywny jest fakt, że większość uczniów wskazało na rodziców i opiekunów jako osoby, do których zwróciliby w związku z problemem uzależnień. W przypadku, gdy problem zażywania substancji psychoaktywnych nie jest widoczny warto podejmować działania profilaktyczne, w celu prewencji i zwiększania świadomości na temat negatywnych skutków zażywania narkotyków i dopalaczy.

Kolejnym obszarem zdiagnozowanym był problem przemocy wśród dzieci i młodzieży z terenu gminy. Uczniów spytano o to, czy zdarzyło im się kiedykolwiek doświadczyć przemocy. Twierdząco odpowiedział blisko co czwarty ankietowany, tj. 24%.

W celu pogłębionej analizy określono również to, jakie osoby stosowały przemoc wobec tych 24 uczniów, którzy doświadczyli przemocy. Na podstawie udzielonych odpowiedzi możemy stwierdzić, że ankietowani najczęściej doświadczaali przemocy ze strony kolegów ze szkoły – przyznało to 15 osób, tj. 63%. Znaczna część respondentów wskazała również na znajomych (7 osób, tj. 29%). Doświadczenie przemocy ze strony rodzeństwa zadeklarowało 4 uczniów (17%), natomiast 1 osoba wskazała na mamę (tj. 4%), 2 respondentów na tatę (tj. 8%), z kolei 3 uczniów na inne bliżej nieokreślone osoby (13%).

Biorąc pod uwagę powyższe podsumowanie wyników badań możemy stwierdzić, że problem przemocy rówieśniczej występuje wśród uczniów z gminy Nowogród Bobrzański na wysokim poziomie i domaga się podjęcia szerokich działań profilaktycznych. Warto również zwrócić uwagę na fakt, że 18% badanych deklaroowało stosowanie przemocy. Istotnym problemem jest również cyberprzemoc, która zwłaszcza w dobie przenoszenia znacznej części swoich życiowych aktywności do sieci, dotyka również w dużym stopniu uczniów z gminy. Problem przemocy domowej dotyczy, z kolei około 1% młodych mieszkańców. W planowaniu działań profilaktycznych powinno się zatem uwzględnić kwestie rozwiązywania konfliktów, sposobów radzenia sobie z agresją, a także bezpieczeństwa w Internecie.

W dalszej części raportu zaprezentowane zostały odpowiedzi uczniów na pytania dotyczące podejmowanych w szkole działań profilaktycznych. Interesowało nas jaka forma zajęć profilaktycznych jest dla ankietowanych najciekawsza/najefektywniejsza. W tej kwestii wyniki kształtują się następująco: 27% uznaje za najciekawsze i najefektywniejsze zajęcia warsztatowe z psychologiem, pedagogiem lub innym specjalistą, 18% uczniów – zajęcia z przedstawicielem Policji, 17% zajęcia z wykorzystaniem form multimedialnych, natomiast 11% badanych – spektakl lub musical profilaktyczny. 41% respondentów wskazało na odpowiedź „nie wiem”, 11% ankietowanych stwierdziło, że żadna z wymienionych form nie byłaby dla nich ciekawa/efektywna.

Przedstawiony został problem uzależnień od alkoholu, papierosów, e-papierosów i narkotyków wśród dorosłych mieszkańców gminy Nowogród Bobrzański, a także skala zjawiska przemocy i korzystania z urządzeń elektronicznych. Zbadaniu poddana została ponadto opinia respondentów na temat działań profilaktycznych podejmowanych w gminie.

W badaniu diagnozującym problemy społeczne na terenie gminy Nowogród Bobrzański wzięło udział 103 mieszkańców mających powyżej 18 lat. Poniżej przedstawiona została struktura badanej próby, ze względu na płeć. Możemy zauważyć, że pod względem liczby wypełnionych ankiet, w badaniu zdecydowaną przewagę miały kobiety – stanowiły one 72% ogółu.

Pierwsze pytanie dotyczące uzależnienia do alkoholu odnosiło się do częstotliwości jego spożywania. Możemy zauważyć, iż 10% sięga po alkohol kilka razy w tygodniu, 13% respondentów raz w tygodniu, 17% kilka razy w miesiącu, 10% raz w miesiącu, natomiast 28% kilka razy w roku. Abstynencję zadeklarowało 17% mieszkańców, natomiast 5% badanych spożywa alkohol codziennie.

Następne pytanie zadane respondentom dotyczyło rodzajów napojów alkoholowych, które dorośli mieszkańcy piją najczęściej. Możemy zauważyć dosyć zróżnicowany rozkład odpowiedzi. Najwięcej ankietowanych sięga po piwo (45 osób, tj. 54%) oraz wino (42 osoby, tj. 50%). Nieco mniej popularne w wyborze dorosłych mieszkańców są: wódka (21 osób, tj. 25%), whisky (19 osób, tj. 23%), nalewki (9 osób, tj. 11%), alkohol własnej roboty (7 osób, tj. 8%), likiery oraz alkohol spoza legalnego źródła (po 3 osoby, tj. 4%).

W dalszej kolejności respondenci zostali poproszeni o udzielenie odpowiedzi na pytanie, czy zdarzyło im się wykonywać obowiązki w pracy pod wpływem alkoholu. Na podstawie deklaracji badanych możemy stwierdzić, że większość mieszkańców nigdy nie pracowała w stanie nietrzeźwości (76 osób, tj. 89%). Do takiego zachowania przyznało się 9 badanych (10%), wśród których 6 ankietowanych stwierdziło, że miało to miejsce raz (7%), w przypadku 1 osoby zdarza się to sporadycznie (1%), z kolei 2 osobom takie sytuacje przytrafiały się często (2%).

Analizowaną w diagnozie kwestią było prowadzenie pojazdów pod wpływem alkoholu. Większość respondentów zadeklarowało, że nigdy nie kierowało pojazdem w stanie nietrzeźwości (77 osób, tj. 91%). Na uwagę zasługuje jednak fakt, że 4 osobom zdarzyło się to raz (5%), 3 badanych zdarza się to sporadycznie (4%), a 1 respondentowi zdarza się to często (1%).

Kolejne pytanie zadane respondentom dotyczyło palenia elektronicznych papierosów. Zebrany materiał badawczy wykazał, że e-papierosy pali 17% dorosłych mieszkańców, w tym 4% kilka razy w roku, 3% kilka razy w miesiącu, 1% raz w tygodniu, natomiast 9% codziennie.

Następnym etapem badania było zidentyfikowanie skali zażywania narkotyków, dopalaczy lub innych środków psychoaktywnych przez dorosłych mieszkańców gminy. Sięgnięcie po tego typu substancje zadeklarowało 10% badanych, w tym 2% jednokrotnie, 5% kilka razy w roku, natomiast po 1% raz w tygodniu, kilka razy w tygodniu oraz codziennie.

W celu pogłębionej analizy określono, które substancje psychoaktywne zażywali dorośli mieszkańcy gminy Nowogród Bobrzański. Wyniki badania ankietowego pokazały, iż najczęściej zażywanymi

substancjami była marihuana (10 osób, tj. 100%), grzybki halucynogenne (4 osoby, tj. 40%) oraz ekstazy (3 osoby, tj. 30%). Następnie substancje psychoaktywne zażywane przez respondentów to kolejno:

amfetamina, kokaina, LSD, dopalacze, mefedron, środki nasenne, sterydy anaboliczne oraz leki w celu odurzania się (po 1 osobie, tj. 1%).

Dorośli mieszkańcy gminy Nowogród Bobrzański, którzy wcześniej zadeklarowali zażywanie narkotyków, dopalaczy lub innych substancji psychoaktywnych zostali poproszeni również o określenie, czy doznali w związku z tym jakichś przykrych konsekwencji. Doświadczenia tego typu ma za sobą 1 osoba (10%), w postaci problemów finansowych.

Respondentom zostało również zadane pytanie o znajomość konkretnych miejsc na terenie swojej miejscowości, gdzie można pozyskać narkotyki lub dopalacze. Badania wykazały wysoki odsetek ankietowanych deklarujących znajomość takich miejsc (19%), przy czym przeważająca część spośród tych osób wskazała na znajomość konkretnej osoby (12%) oraz centrum miejscowości i osiedle (po 10%). Rzadziej respondenci wskazywali na dyskotekę (3%), szkołę oraz siłownię (po 1%).

Opinia respondentów dotycząca szkodliwości dla zdrowia dopalaczy, narkotyków, alkoholu, e-papierosów i papierosów przedstawia się następująco:

- szkodliwość dopalaczy dostrzega 99% respondentów;
- o szkodliwości narkotyków przekonanie ma 94%, natomiast przeciwnego zdania jest 6%;
- ze szkodliwości alkoholu zdaje sobie sprawę 84%, z kolei brak świadomości na temat negatywnych konsekwencji zdrowotnych spożywania alkoholu ma 16%;
- e-papierosy są szkodliwe dla 86% badanych mieszkańców, a o ich niskiej szkodliwości przekonanie ma 14%;
- szkodliwość papierosów dostrzega 95% respondentów, natomiast nie zdaje sobie sprawy z ich szkodliwości 5%.

Zebrane w procesie badawczym dane pokazują, iż do stosowania przemocy przyznało się 8% mieszkańców, spośród których 3% stosowało ją 2-10 razy, a 5% wskazało na 1 raz.

Na podstawie wyników diagnozy, tendencji sprzedaży alkoholu w latach poprzednich, działań profilaktycznych prowadzonych w 2021 roku wypracowano cele i zadania przedstawione w niniejszym programie.

Do końca 2021 roku zakres programu profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych obejmował problematykę alkoholową oraz narkotykową. Stąd wszelkie diagnozy lokalne obejmowały rozpowszechnienie problemów alkoholowych oraz narkomanii. Obecna sytuacja prawna wymaga sporządzenia łącznej diagnozy problemów uzależnień: od alkoholu, od narkotyków i uzależnień behawioralnych na terenie gminy.

III. Adresaci programu.

Program jest adresowany do wszystkich mieszkańców gminy Nowogród Bobrzański, a w szczególności: dzieci, młodzieży, rodziców, osób zawodowo zajmujących się pracą z osobami nadużywającymi alkoholu, narkotyków, substancji psychoaktywnych, zagrożonymi uzależnieniami behawioralnymi nauczycieli, wychowawców, pedagogów, osób uzależnionych, współuzależnionych oraz członków ich rodzin, osób doświadczających przemocy, sprawców przemocy i członków ich rodzin oraz wybranych grup społecznych (np. sprzedawcy alkoholu, kierowcy), zajmujących się zawodowo lub społecznie na terenie gminy działalnością związaną z przeciwdziałaniem alkoholizmowi i narkomanii, przemocą (np. pracownicy socjalni).

IV. Cele programu.

Celem programu założonym do realizacji w latach 2022-2025, jest ograniczanie szkód społecznych i zdrowotnych wynikających ze spożywania alkoholu, narkotyków i innych substancji psychoaktywnych, uzależnień behawioralnych, palenia papierosów oraz zachowań ryzykownych przez mieszkańców gminy, a w szczególności dzieci i młodzieży. Celem programu jest prowadzenie profilaktyki w zakresie uzależnień od alkoholu, narkotyków, papierosów, uzależnień behawioralnych, promowanie postaw prozdrowotnych.

Cele będą realizowane z uwzględnieniem konieczności zapewnienia dostępności, zgodnie z koncepcją projektowania uniwersalnego, określoną w art. 2 Konwencji o prawach osób niepełnosprawnych oraz potrzebami osób z różnymi niepełnosprawnościami.

Cele operacyjne programu, opierając się na celach operacyjnych NPZ w zakresie profilaktyki uzależnień, obejmujące profilaktykę i rozwiązywanie problemów związanych z używaniem substancji psychoaktywnych, uzależnieniami behawioralnymi i innymi zachowaniami ryzykownymi, będą realizowane w oparciu o :

- 1) edukację publiczną z zakresu problematyki alkoholowej, narkomanii oraz uzależnień behawioralnych (w szczególności e-uzależnień) o której mowa w NPZ;
- 2) opracowanie diagnozy lokalnych zagrożeń społecznych obejmująca problematykę alkoholową, narkotykową oraz uzależnień behawioralnych w ramach monitorowania i badania problematyki o której mowa w NPZ;
- 3) poszerzanie i podnoszenie jakości oferty pomocy psychologicznej, socjoterapeutycznej i opiekuńczo-wychowawczej dla dzieci, młodzieży z rodzin z problemem alkoholowym, uzależnieniem od narkotyków, substancji psychoaktywnych, uzależnień behawioralnych;
- 4) ułatwianie wychodzenia z nałogu używania wyrobów tytoniowych, w tym nowatorskich wyrobów tytoniowych i elektronicznych papierosów;
- 5) prowadzeniu zadań na rzecz ograniczania stosowania środków odurzających, substancji psychotropowych i środków zastępczych, wyrobów tytoniowych i elektronicznych papierosów;
- 6) redukcję szkód wynikających z nadużywania napojów alkoholowych, papierosów narkotyków, środków psychoaktywnych oraz zwiększenie dostępności i jakości ofert pomocowych.

Cele szczegółowe, które będą realizowane w ramach programu to:

- 1) zapobieganie powstawaniu nowych problemów uzależnień na terenie gminy Nowogród Bobrzański;
- 2) prowadzenie przez realizatorów zadań gminnego programu działań mających na celu udzielenie pomocy rodzinom, w których występują problemy przemocy psychicznej i fizycznej;
- 3) diagnozowanie problemów związanych z nadużywaniem alkoholu, papierosów, narkotyków i innych środków psychoaktywnych, przemocy w gminie;
- 4) zmniejszenie rozmiarów problemów związanych z uzależnieniami, które aktualnie występują wśród mieszkańców gminy;
- 5) zwiększenie profesjonalnej pomocy terapeutyczno-psychologicznej dla osób uzależnionych od alkoholu, narkotyków i środków odurzających, członków ich rodzin, osób zagrożonych uzależnieniem oraz osób które wyszły z problemu uzależnienia;
- 6) objęcie pomocą jak największej liczby osób uzależnionych od alkoholu i narkotyków, substancji psychoaktywnych, papierosów;
- 7) promowanie zdrowego stylu życia bez alkoholu, papierosów, narkotyków, środków psychoaktywnych;
- 8) zwiększenie zasobów lokalowych niezbędnych do prowadzenia profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych i narkomanii.

V. Zadania Programu

Zadania wymienione są zbieżne z katalogiem zadań wymienionych Narodowym Programie Zdrowia na lata 2021-2025, art. 4¹ ust. 1 ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi, ustawą o przeciwdziałaniu narkomanii, ustawą o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie.

Zadania przewidziane w/w ustawami należą do zadań własnych gminy i polegają w szczególności na:

- 1) zwiększeniu dostępności pomocy psychologicznej i terapeutycznej dla osób uzależnionych od alkoholu, narkotyków i innych substancji psychoaktywnych oraz ich rodzin;
- 2) prowadzeniu profilaktyki uniwersalnej wśród osób dorosłych, dzieci i młodzieży oraz efektywne rozwiązywanie problemów uzależnienia od alkoholu, narkotyków, papierosów, środków odurzających, przemocy;

- 3) monitorowaniu i badaniu problematyki związanej ze spożywaniem alkoholu, używaniem wyrobów tytoniowych, używaniem środków odurzających czy substancji psychotropowych, przemocą;
- 4) poszerzaniu i podnoszeniu jakości oferty pomocy psychologicznej, socjoterapeutycznej i opiekuńczo-wychowawczej dla dzieci, młodzieży z rodzin z problemem alkoholowym, uzależnieniem od narkotyków, substancji psychoaktywnych, uzależnień behawioralnych;
- 5) ułatwianiu wychodzenia z nałogu używania wyrobów tytoniowych, w tym nowatorskich wyrobów tytoniowych i elektronicznych papierosów;
- 6) prowadzeniu zadań na rzecz ograniczania stosowania środków odurzających, substancji psychotropowych i środków zastępczych, wyrobów tytoniowych i elektronicznych papierosów;
- 7) prowadzeniu i finansowaniu pomocy psychologicznej dla osób uzależnionych i ich rodzin świadczonych w punkcie pomocy rodzinie działającym przy GKRPA poprzez:
  - a) zapewnienie wyspecjalizowanej kadry i finansowanie pracy psychologów, terapeutów z uzależnionymi od alkoholu i narkotyków, substancji psychoaktywnych, uzależnień behawioralnych i ich rodzinami,
  - b) udzielenie pomocy psychologicznej dorosłym, dzieciom i młodzieży z problemami alkoholowymi, z uzależnieniem od narkotyków, substancji psychoaktywnych, z uzależnieniami behawioralnymi i innymi zrachowaniami ryzykownymi,
  - c) udzielaniu wsparcia i pomocy psychologicznej członkom rodzin, w których występują problemy alkoholowe, uzależnienie od narkotyków lub innych substancji psychoaktywnych, przemoc, osobom, które wyszły z nałogów i potrzebują wsparcia np. grup AA,
  - d) obsługę administracyjną i kancelaryjną gminnej komisji rozwiązywania problemów alkoholowych,
  - e) upowszechnianie informacji dotyczących zjawiska przemocy w rodzinie i możliwości przeciwdziałania przemocy w rodzinach,
  - f) zwiększenie dostępności i podniesienie jakości pomocy dla osób doznających przemocy w rodzinie,
  - g) prowadzenie działań na rzecz osób starszych i niepełnosprawnych uzależnionych od alkoholu, narkotyków oraz leków;
- 8) zapewnieniu funkcjonowania i finansowania gminnej komisji ds. rozwiązywania problemów alkoholowych, której działania są skierowane do osób nadużywających lub uzależnionych od alkoholu, narkotyków i innych używek w celu zmotywowania ich do podjęcia właściwego leczenia i terapii w zakresie:
  - a) przyjęcia zgłoszenia o przypadku wystąpienia nadużywania alkoholu z jednoczesnym wystąpieniem przesłanek z art. 24 ustawy,
  - b) wezwania na rozmowę osoby, co do której wpłynęło zgłoszenie w celu rozpoczęcia postępowania w przedmiocie uzależnienia,
  - c) motywowania i informowania zarówno o możliwości podjęcia leczenia osób uzależnionych jak i terapii osób współuzależnionych,
  - d) udzielania wsparcia osobom po zakończonym leczeniu odwykowym,
  - e) przygotowania dokumentacji związanej z postępowaniem sądowym wraz z opinią biegłych sądowych w przedmiocie uzależnienia, pokrycie kosztów biegłych sądowych (psycholog, psychiatra) powołanych do wydawania opinii o przedmiocie uzależnienia,
  - f) współpracy z placówkami lecznictwa odwykowego oraz placówkami podstawowej opieki zdrowotnej,
  - g) współpracy z policją, kuratorami sądowymi oraz pedagogami szkolnymi i Miejsko – Gminnym Ośrodkiem Pomocy Społecznej, w zakresie realizacji niniejszego programu,
  - h) powiadamiania policji lub prokuratury o występujących zjawiskach przemocy w rodzinie,
  - i) współpracy z zespołem interdyscyplinarnym ds. przeciwdziałania przemocy,
  - j) opiniowania wniosków o wydanie zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych w zakresie liczby punktów, zgodności lokalizacji punktu sprzedaży, podawania i spożywania napojów alkoholowych w oparciu o zasady określone w odrębnej uchwale Rady Miejskiej Nowogrodu Bobrzańskiego,

- k) kontroli sklepów w zakresie przestrzegania zasad i warunków korzystania z zezwolenia na sprzedaż napojów alkoholowych oraz przestrzegania ustawy z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi,
- l) w ramach edukacji zdrowotnej o której mowa w NPZ prowadzenie działań podnoszących kompetencje rodzicielskie odnośnie spożywania alkoholu, narkotyków, zdrowego stylu życia, prawidłowego odżywiania oraz agresywnych zachowań dzieci i młodzieży;
- 9) prowadzeniu i finansowaniu działań profilaktycznych dla mieszkańców oraz profilaktycznej działalności informacyjnej i edukacyjnej w zakresie rozwiązywania problemów alkoholowych oraz w zakresie rozwiązywania problemów narkomanii, uzależnień behawioralnych, uzależnień od papierosów, przeciwdziałania przemocy oraz uzależnieniom behawioralnym wparcia psychologicznego w trakcie trwania pandemii w zakresie przeciwdziałania izolacji i konfliktów rówieśniczych, zdrowego trybu życia ze szczególnym uwzględnieniem dzieci i młodzieży a w szczególności:
- a) prowadzenie, finansowanie, współfinansowanie autorskich programów profilaktycznych, warsztatów, działań profilaktycznych, szkoleń w zakresie szkodliwości alkoholu, narkotyków, substancji psychoaktywnych, papierosów, uzależnień behawioralnych, od papierosów, przeciwdziałaniu przemocy dla dzieci i młodzieży, nauczycieli i rodziców realizowanych w szkołach, przedszkolach, świetlicach wiejskich,
  - b) prowadzenie i finansowanie działań profilaktycznych, programów, warsztatów na poziomie uniwersalnym wśród dzieci i młodzieży, nauczycieli, dorosłych, rodziców poprzez realizację programów rekomendowanych przez Krajowe Centrum Przeciwdziałania Uzależnieniom, programów autorskich,
  - c) Edukacja kadr, o której mowa w NPZ poprzez podnoszenie kompetencji i kwalifikacji przedstawicieli instytucji działających w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz przeciwdziałania problemom uzależnień (osoby zaangażowane w działania określone w Programie, tzn. zajmujące się profilaktyką i rozwiązywaniem problemów uzależnień na terenie Gminy, a także m.in. pracownicy pomocy społecznej, oświaty, policji, służby zdrowia, członkowie GKRPA i ZI), poprzez organizowanie, finansowanie szkoleń, studiów podyplomowych, kursów specjalistycznych i konferencji, a także udział w szkoleniach organizowanych przez instytucje szkoleniowe,
  - d) Edukacja publiczna z zakresu problematyki alkoholowej, narkomanii oraz uzależnień behawioralnych (w szczególności e-uzależnień) o której mowa w NPZ poprzez przygotowanie, finansowanie i przeprowadzanie kampanii społecznych przeciwdziałających uzależnieniom i przemocy oraz promujących zdrowy styl życia i wartości rodzinne (m.in. Zachowaj Trzeźwy Umysł, Postaw na Rodzinę i inne),
  - e) finansowanie, organizacja i współorganizacja działań informacyjno-edukacyjnych dotyczących ryzyka szkód wynikających ze spożywania alkoholu, narkotyków, substancji psychoaktywnych, papierosów oraz uzależnień behawioralnych,
  - f) wspieranie i dofinansowanie pozalekcyjnych zajęć sportowych, jako integralny element programu profilaktycznego, uwzględniającego zagadnienia związane ze zdrowym stylem życia, - alternatywne formy spędzania wolnego czasu-dofinansowanie różnych form zajęć rekreacyjno-sportowych w szczególności dla dzieci i młodzieży w ramach profilaktyki uzależnień (uniwersalnej, selektywnej i wskazującej) o której mowa w NPZ
  - g) finansowanie, dofinansowywanie, dotowanie działań profilaktycznych i programów profilaktycznych przygotowywanych przez samorządowe instytucje kultury (MGOSiR i Bibliotekę Publiczną), MGOPS, stowarzyszenia, fundacje działające w zakresie przeciwdziałaniu uzależnieniom,
  - h) alternatywne formy spędzania wolnego czasu-dofinansowanie różnych form zajęć rekreacyjno-sportowych, w tym pozalekcyjne zajęcia sportowe jako element programu profilaktycznego w szczególności dla dzieci i młodzieży w ramach profilaktyki uzależnień (uniwersalnej, selektywnej i wskazującej) o której mowa w NPZi)
  - i) organizowanie i finansowanie szkoleń, warsztatów, seminariów, konferencji w zakresie rozwiązywania problemów uzależnień od alkoholu i narkotyków, substancji psychoaktywnych, przemocy dla rodziców dla dzieci, młodzieży, osób dorosłych,

- j) w ramach profilaktyki uzależnień (uniwersalnej, selektywnej i wskazującej) o której mowa w NPZ wspieranie i finansowe działalności placówek kulturalnych prowadzących zajęcia dla dzieci i młodzieży i dorosłych o charakterze profilaktycznym,
- k) informowanie o miejscach i instytucjach zajmujących się niesieniem pomocy osobom znajdującym się w sytuacjach kryzysowych oraz prowadzenie działań edukacyjnych w zakresie wiedzy o szkodliwości alkoholu, narkotyków i substancji psychoaktywnych, udział w ogólnopolskich, wojewódzkich oraz lokalnych kampaniach i akcjach informacyjno-edukacyjnych, wykonanie lub zakup materiałów profilaktycznych: broszury, plakaty, ulotki oraz innych materiałów informacyjnych, edukacyjnych,
- l) w ramach profilaktyki uzależnień (uniwersalnej, selektywnej i wskazującej) o której mowa w NPZ finansowanie i dofinansowywanie zajęć artystycznych, konkursów plastycznych, imprez sportowych, festynów rekreacyjnych, imprez kulturalnych i rekreacyjnych, itp., z elementami profilaktyki uzależnień, przeciwdziałania przemocy, promocji zdrowia, zdrowego stylu życia bez używek, prawidłowego odżywiania,
- m) zakup tematycznych materiałów informacyjnych, profilaktycznych, edukacyjnych, promocyjnych, publikacji, banerów wspierających działania profilaktyczne, w ramach edukacji zdrowotnej o której mowa w NPZ,
- n) realizacja działań minimalizujących występowanie ryzykownych zachowań wśród dzieci i młodzieży poprzez finansowanie i dofinansowanie zajęć pozalekcyjnych, w ramach profilaktyki uzależnień (uniwersalnej, selektywnej i wskazującej) o której mowa w NPZ),
- o) finansowania podnoszenia kompetencji osób pracujących z dziećmi i młodzieżą oraz dorosłymi przy wdrażaniu uniwersalnych programów profilaktycznych w ramach systemu rekomendacji programów profilaktycznych i promocji zdrowia psychicznego (m.in. „Spójrz inaczej”, „Debate” itp.), warsztatów, rad pedagogicznych szkoleniowych w zakresie uzależnień i przemocy w ramach profilaktyki uzależnień (uniwersalnej, selektywnej i wskazującej) o której mowa w NPZ,
- p) wsparcie i finansowanie działań profilaktycznych rozwijających kompetencje rodziców i wychowawców realizowanych w ramach programów profilaktycznych, sprzyjających kształtowaniu postaw i zachowań prozdrowotnych dzieci i młodzieży,
- q) w ramach edukacji zdrowotnej o której mowa w NPZ zakup usług w zakresie specjalistycznej pomocy dla rodziców dzieci pijących (pomoc prawna, psychologiczna, socjoterapeutyczna),
- r) wspieranie programów działań środowisk abstynenckich, współpraca z Grupą Nowogrodzką AA,
- s) w ramach profilaktyki uzależnień (uniwersalnej, selektywnej i wskazującej) o której mowa w NPZ),
- t) w ramach podnoszenia jakości oferty pomocy psychologicznej zgodnie z założeniami NPZ zakup usług psychologicznych, prawniczych i terapeutycznych, konsultacji, szkoleń prowadzonych w punkcie konsultacyjnym pomocy rodzinie oraz realizowanych w ramach działań GKRPA, prowadzenie działań informacyjno-edukacyjnych, w tym kampanii edukacyjnych, społecznych dotyczących ryzyka szkód wynikających ze spożywania alkoholu, używania narkotyków, środków psychoaktywnych, palenia papierosów, lekomani,
- u) prowadzenie działań edukacyjnych dla dorosłych w tym osób niepełnosprawnych i starszych w zakresie szkód wynikających z picia alkoholu, używania narkotyków, środków psychoaktywnych, uzależnieniami behawioralnymi i innymi zachowaniami ryzykownymi przez dzieci i młodzież, w ramach edukacji zdrowotnej o której mowa w NPZ,
- v) zwiększanie dostępności i podniesienie jakości specjalistycznej pomocy dla osób doznających przemocy w rodzinie o której mowa w NPZ, poprzez upowszechnianie informacji dotyczących zjawiska przemocy w rodzinie i możliwości przeciwdziałania przemocy w rodzinach, w szczególności z problemem alkoholowym, finansowanie działań ograniczających przemoc,
- w) upowszechnianie wiedzy na temat szkód wynikających z picia alkoholu przez kobiety w ciąży, finansowanie w tym zakresie szkoleń, programów, warsztatów w ramach wdrażania i upowszechnianie standardów i procedur profilaktyki FASD (Spektrum Płodowych Zaburzeń Alkoholowych), o której mowa w NPZ,
- x) opracowanie diagnozy lokalnych zagrożeń społecznych obejmująca problematykę alkoholową, narkotykową oraz uzależnień behawioralnych w ramach monitorowania i badania problematyki o której mowa w NPZ,

- y) zakup usług w postaci opracowania programów profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych, narkomanii, uzależnień behawioralnych, przemocy, realizowanie na terenie szkół i innych placówek oświatowych i opiekuńczo - wychowawczych programów profilaktycznych dla dzieci i młodzieży, przeprowadzanie pogadanek profilaktyczno – edukacyjnych w ramach poszerzania i udoskonalania oferty realizacji programów profilaktycznych, o której mowa w NPZ, inicjowanie i wspieranie lokalnych, nowatorskich programów profilaktycznych,
  - z) zidentyfikowanie przyczyn lub czynników wywołujących sytuacje problemowe – przemoc w rodzinie, uzależnienia behawioralne, alkoholizm, narkotyki i określenia skali ich występowania,
  - za) współfinansowanie zajęć opiekuńczo-wychowawczych, edukacyjnych oraz alternatywnego spędzania czasu wolnego przez dzieci dla dzieci z grupy ryzyka, zwłaszcza dla dzieci z rodzin z problemami alkoholowymi, problemem narkomani, przemocy domowej, programów profilaktycznych prowadzonych świetlicach wiejskich, świetlicach szkolnych oraz placówkach wsparcia dziennego działających zgodnie z ustawą o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz.U. z 2020 r. poz. 821, z 2021 r. poz.159 i 1006), w ramach profilaktyki uzależnień (uniwersalnej, selektywnej i wskazującej) o której mowa w NPZ,
  - zb) wspomaganie działalności instytucji, stowarzyszeń, klubów abstynenckich oraz osób fizycznych, służących rozwiązywaniu problemów alkoholowych i przeciwdziałaniu narkomanii,
  - zc) finansowanie wszelkich kosztów dostosowania miejsc pomocy do realizowania zadań w formie zdalnej w tym min. zakup laptopów, telefonów komórkowych, mikrofonów, słuchawek, dostępu do internetu,
  - zd) prowadzenie prac gminnej komisji ds. rozwiązywania problemów alkoholowych w tym podejmowanie decyzji, uchwał, prowadzenie obrad w okresie stanu zagrożenia epidemicznego lub stanu pandemii w systemie zdalnym. Prace mogą być prowadzone z wykorzystywaniem środków porozumiewania się na odległość lub korespondencyjnie,
  - ze) prowadzenie edukacji publicznej w zakresie wpływu stanu pandemii na problemy alkoholowe, szczególnie w zakresie ochrony dzieci i dorosłych przed przemocą w rodzinie, w ramach edukacji zdrowotnej o której mowa w NPZ,
  - zf) zakup banerów z logo gminnej komisji ds. rozwiązywania problemów alkoholowych i materiałów informacyjnych o działalności GKRPA,
  - zg) w ramach profilaktyki uzależnień (uniwersalnej, selektywnej i wskazującej) o której mowa w NPZ finansowanie festynów profilaktycznych np. „Zdrowe życie bez używek”,
  - zh) finansowanie wycieczki wakacyjnej, w okresie ferii dla dzieci z rodzin z problemem uzależnień, w ramach profilaktyki uzależnień (uniwersalnej, selektywnej i wskazującej) o której mowa w NPZ,
  - zi) finansowanie wyjazdów dzieci i młodzieży na imprezy, spektakle, spotkania profilaktyczne,
  - zj) organizacja i finansowanie Nowogrodzkiego Dnia Trzeźwości – integracja wspólnot AA;
- 10) wspomaganie działalności organizacji pozarządowych, osób fizycznych, kościołów i związków wyznaniowych, służącej rozwiązywaniu problemów związanych z uzależnieniami poprzez:
- a) przekazywanie dotacji podmiotom, którym powierzono zadania z zakresu uzależnień zgodnie z ustawą o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie, a w szczególności na organizowanie wyjazdów kolonijnych, półkolonii i obozów profilaktycznych dla dzieci ze środowisk zagrożonych uzależnieniami, zajęć kulturalnych, festynów, mających na celu propagowanie idei trzeźwości, przeciwdziałaniu uzależnieniom od narkotyków, substancji psychoaktywnych, oraz zajęć sportowych propagujących zdrowy i aktywny styl życia,
  - b) wspieranie w miarę możliwości i dostępnych środków finansowych organizacji pozarządowych zajmujących się tematyką uzależnień,
  - c) współpraca z stowarzyszeniami abstynenckimi, wspólnotami AA służąca rozwiązywaniu problemów związanych z uzależnieniem od alkoholu, narkotyków w ramach reintegracji społecznej osób z problemem uzależnień o której mowa w NPZ;
- 11) wspomaganie działalności jednostek organizacyjnych gminy służącej rozwiązywaniu problemów związanych z uzależnieniami poprzez:

- a) zapewnienie poradnictwa i pomocy psychologiczno – terapeutycznej dzieciom, młodzieży, osobom pozostającym w kryzysie m.in. z powodu problemów uzależnień i przemocy w rodzinie,
  - b) finansowanie szkoleń osób zaangażowanych w działania profilaktyczne i naprawcze,
  - c) Dofinansowanie wypoczynku letniego dla dzieci i młodzieży, w którym realizowany będzie program profilaktyczny, w zakresie organizacji różnych form zagospodarowania czasu wolnego, promujących zdrowy i aktywny styl życia w ramach profilaktyki uzależnień (wskazującej i selektywnej) oraz w ramach poszerzania oferty pomocy psychologicznej i opiekuńczo – wychowawczej o której mowa w NPZ;
- 12) podejmowaniu interwencji w związku z naruszeniem przepisów określonych w ustawie o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi oraz w tym:
- a) Zwiększanie skuteczności w przestrzeganiu prawa w zakresie sprzedaży napojów alkoholowych zgodnie z założeniami NPZ, podejmowanie działań edukacyjnych skierowanych do sprzedawców napojów alkoholowych, mających na celu ograniczenie dostępności napojów alkoholowych i przestrzeganie zakazu sprzedaży alkoholu osobom poniżej 18 roku życia (np. szkolenie właścicieli punktów sprzedaży napojów alkoholowych), prowadzenie działalności w zakresie przeciwdziałania nietrzeźwości kierowców (np. kampanie edukacyjne związane z promowaniem trzeźwości kierowców, nawiązanie współpracy ze szkołami jazdy i rozpowszechnianie broszur nt. wpływu alkoholu na organizm itp.) oraz dystrybucja materiałów edukacyjnych (w miarę posiadanych środków i określonego zapotrzebowania),
    - prowadzenie kontroli przestrzegania zasad obrotu napojami alkoholowymi upoważnionych przez burmistrza pracowników Urzędu Miejskiego i członków gminnej komisji rozwiązywania problemów alkoholowych,
  - b) współpraca z policją i strażą miejską w Nowogrodzie Bobrzańskim w celu:
    - egzekwowania przestrzegania zasad obrotu napojami alkoholowymi, zakazu sprzedaży alkoholu osobom nietrzeźwym, osobom poniżej 18 roku życia, sprzedaży na kredyt lub pod zastaw,
    - egzekwowania zakazu publicznego spożywania alkoholu,
  - c) organizowanie i finansowanie szkoleń dla sprzedawców, właścicieli sklepów oraz lokali, w których prowadzi się sprzedaż napojów alkoholowych,
  - d) występowanie przed sądem w charakterze oskarżyciela posiłkowego.

VI. Realizatorzy programu.

Realizatorami programu są:

- 1) gminna komisja ds. rozwiązywania problemów alkoholowych;
- 2) punkt pomocy rodzinie działający w ramach gminnej komisji ds. rozwiązywania problemów alkoholowych z siedzibą przy ul. Pocztovej 7 w Nowogrodzie Bobrzańskim;
- 3) organizacje pozarządowe w ramach konkursów w trybie ustawy o działalności pożytku publicznego i wolontariacie;
- 4) Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Nowogrodzie Bobrzańskim przy ul. Pocztovej 7 oraz gminny zespół interdyscyplinarny ds. przeciwdziałania przemocy w rodzinie w Nowogrodzie Bobrzańskim przy ul. Pocztovej 7;
- 5) placówki oświatowe działające na terenie gminy;
- 6) instytucje kultury (MGOSiR, Biblioteka Publiczna);
- 7) stowarzyszenia, fundacje realizujące zadania z zakresu przeciwdziałania uzależnieniom;
- 8) psycholodzy, pedagodzy, prawnicy, terapeuci, socjoterapeuci, specjaliści terapii uzależnień, pracownicy socjalni realizujący zadania z zakresu uzależnień etc;
- 9) kościoły i związki wyznaniowe;
- 10) policja i straż miejska.

VII. Źródła i zasady finansowania.

Środki finansowe na realizację programu ujęte są w budżecie gminy Nowogród Bobrzański na rok 2022 w dziale 851 (ochrona zdrowia) rozdział 85153 (przeciwdziałanie narkomanii) oraz rozdz. 85154 (przeciwdziałanie alkoholizmowi) i pochodzą z opłat za korzystanie z zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych oraz dochodów z wpływu części opłaty za zezwolenia na sprzedaż napojów alkoholowych w obrocie hurtowym.

Ustawa z dnia 14 lutego 2020 roku o zmianie niektórych ustaw w związku z promocją prozdrowotnych wyborów konsumentów, która weszła w życie w dniu 1 stycznia 2021 roku, wprowadziła do ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi przepisy dotyczące opłaty od sprzedaży napojów alkoholowych w opakowaniach jednostkowych o ilości nominalnej napoju nieprzekraczającej 300 ml, czyli tzw. małek. Opłaty wnoszone za sprzedaż napojów alkoholowych w opakowaniach jednostkowych o ilości nominalnej napoju nieprzekraczającej 300 ml stanowią w wysokości:

- 1) 50% dochód gmin, na terenie których jest prowadzona sprzedaż napojów alkoholowych,
- 2) 50% przychód Narodowego Funduszu Zdrowia.

Środki o których mowa w art. 9 z 3 w ust. 3 pkt 1 ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi, przeznacza się na realizację koordynowanej przez gminną komisję rozwiązywania problemów alkoholowych lokalnej międzysektorowej polityki przeciwdziałania negatywnym skutkom spożywania alkoholu

Burmistrz do dnia 30 czerwca każdego roku (od 2023 roku włącznie) złoży Radzie Miejskiej Nowogrodu Bobrzańskiego sprawozdanie w formie raportu z wykonania zadań gminnego programu profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych oraz przeciwdziałania narkomanii za rok poprzedni. Podstawowymi wskaźnikami realizacji poszczególnych zadań będą:

- 1) liczba osób korzystających z pomocy w punkcie pomocy rodzinie oraz w GKRPA;
- 2) liczba zorganizowanych szkoleń, seminariów, konferencji etc. oraz ich uczestników;
- 3) liczba realizowanych programów profilaktycznych i liczba dzieci, młodzieży, rodziców;
- 4) pedagogów, nauczycieli, pracowników socjalnych, osób dorosłych nimi objętych;
- 5) liczba dzieci i młodzieży objętych działaniami profilaktycznymi w placówkach oświatowych;
- 6) instytucjach kultury, MGOPS, organizacjach pozarządowych;
- 7) liczba osób i rodzin objętych pomocą z powodu problemu przemocy w rodzinie;
- 8) liczba punktów podających i sprzedających alkohol objętych kontrolami i wyniki kontroli.

VII. Zasady wynagradzania członków gminnej komisji ds. rozwiązywania problemów alkoholowych.

Członkom gminnej komisji ds. rozwiązywania problemów alkoholowych przysługuje wynagrodzenie w kwocie 120 zł brutto za udział w posiedzeniach komisji.

VIII. Realizacja programu

Za realizację gminnego programu odpowiada pełnomocnik burmistrza do spraw rozwiązywania problemów alkoholowych i narkomanii.